

In gesprek over 'de Brief'

Brieven: je hebt ze in soorten en maten. Zakelijke brieven, persoonlijke brieven, liefdesbrieven... Niet altijd meer zijn ze handgeschreven of komen ze in een envelop. De digitale brief heeft snel terrein veroverd. Wanneer ontving u voor het laatst een brief? Wanneer schreef u er één? Maakt de vorm een verschil of gaat het puur om de inhoud? We gaan erover in gesprek.

Inleiding: gewone en bijzondere brieven

Een brief... Er valt er nog wel eens één op de mat. Soms zit er een blauwe envelop omheen, soms een witte, soms is het een schreeuwerige met reclameteksten bedrukte envelop.

- Viel bij u in de afgelopen week een brief op de mat? Zo ja, wat stond erin?
- Valt bij u wel eens een brief op de mat waarbij 'uw hart een sprongetje maakt'? Wilt u daar iets over vertellen?

In romans of verhalen gaat het nog wel eens over een brief: bijvoorbeeld over een bijzondere brief die jarenlang verborgen ligt en bij toeval wordt gevonden. Of over een stapel brieven van een (groot)moeder of (groot)vader die door de (klein)kinderen worden gelezen en het leven van hun dierbare in een ander daglicht stellen. Op pag. 2 schrijft Aart Mak over een bijzondere brief, een brief van zijn vader.

- Bent u in het bezit van een brief/ brieven die voor u bijzondere betekenis heeft/hebben? Zo ja, wilt u hier iets over delen? Waarom is deze brief/ zijn deze brieven voor u bijzonder?
- Schrijft u zelf nog wel eens een brief? Deed u dit vroeger? Wat is er in tussentijd veranderd?
- Ontving of schreef u wel eens een liefdesbrief? Of een rouwbrief? Zo ja, zou u hierover iets willen delen?
- Vindt u het schrijven van een brief anders dan het schrijven van een e-mail of kaart? Wat maakt dit dan precies anders?

Brieven van God, brieven aan God

Op pag. 8 is de volgende uitspraak van Franciscus van Sales te lezen: 'Het gebed is een brief aan God, het goede boek een brief van God.'

- Kunt u zich in deze uitspraak vinden? Waarom wel/niet?
- Als u de Bijbel ziet als een brief van God, om wat voor soort brief gaat het dan? Kies uit de volgende mogelijkheden:
  - o een liefdesbrief
  - o een zakelijke brief
  - o een brief van een ouder aan een kind
  - o een open brief
  - o een dreigbrief
  - o anders, namelijk...
- Beargumenteer uw keuze(s)

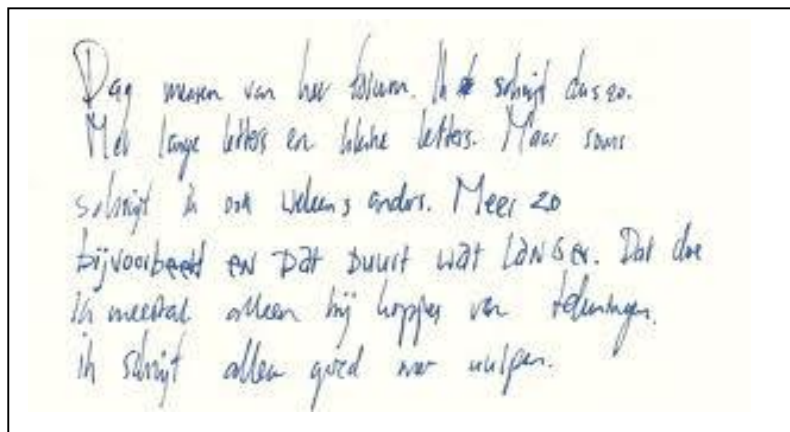
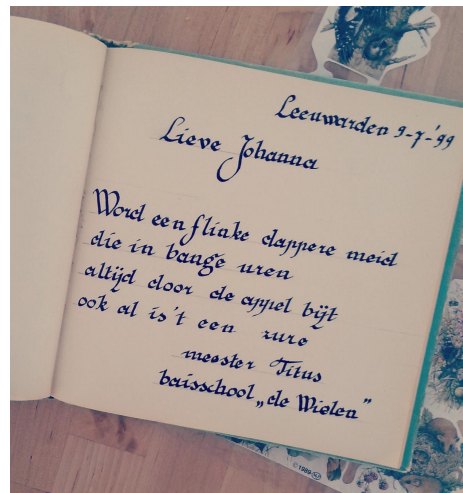
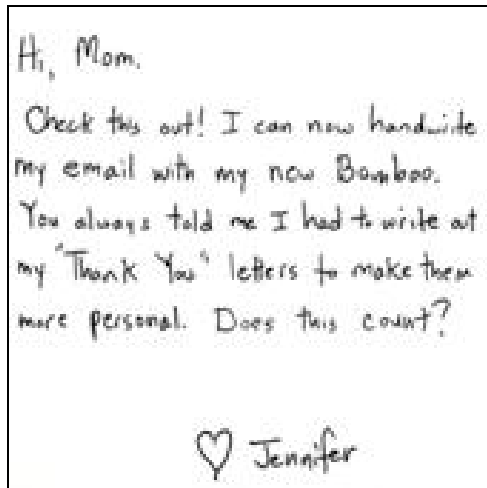
Aart Oosterbroek geeft op pag. 10 en 11 een reflectie op een tekst uit de tweede brief van Paulus aan Korinte. Daarin staat: *Onze brief zijn wij, geschreven in onze harten, kenbaar en leesbaar voor alle mensen, daar wij toont een brief van Christus te zijn, door onze dienst opgesteld, niet met inkt geschreven, maar met de Geest van de levende God, niet op tafelen van steen, maar op tafelen van vlees in de harten.*

- Wat stelt u zich daarbij voor, bij 'een brief zijn voor een ander mens'?

- Welke eigenschappen heb je nodig om een brief voor een ander te kunnen zijn?
- Als anderen u 'lezen' als een 'brief van Christus', wat wilt u dan dat er in die brief staat?

Handschrift

Bekijk onderstaande afbeeldingen van verschillende handschriften:

Hester van de Weg schrijft op pag. 7 dat uit een handschrift veel is af te leiden. Je kunt bijvoorbeeld letten op grootte, breedte, druk, ruimtegebruik, staand of hellend schrift. Je kunt je afvragen of het schrift verbonden is of niet, bewegend of strakker gevormd, slordig of netjes.

- Leg deze 'aandachtspunten' eens naast bovenstaande handschriften en bespreek ze.
- Welke indruk krijgt u van de verschillende schrijvers? Wat voor type persoon zijn zij volgens u?
- Welk handschrift spreekt u het meest aan? Waarom?

Tot slot

De lezing van Kees Schuyt, waarvan een deel is weergegeven op pag. 9, eindigt met de volgende woorden:

'Als eenvoudige overlevingsregel voor deze tijd stel ik daarom voor dat ieder, die zijn morele, fysieke en mentale vaardigheid op peil wil houden, één keer per week een brief schrijft aan een ander, een medemens die zo'n brief om welke reden dan ook heel goed kan gebruiken, bijvoorbeeld om er troost, inspiratie of saamenhorigheid uit te putten. Eén brief per week slechts, met aandacht en het

liefst met de hand geschreven, als wekelijkse oefening ter onderhoud van onze eigen morele vorming. Eén simpele regel om moreel te overleven in de harder en grauwer wordende 21e eeuw.'

- Kent u iemand die 'een brief goed kan gebruiken'?
- Spreek tot slot met elkaar af in de komende week/ weken ook werkelijk een brief aan de hiervoor genoemde persoon te schrijven. Misschien vindt u het moeilijk te bepalen wat u dan precies zult schrijven, bespreek dit dan met elkaar en help elkaar op weg met goede tips.

Annemarie Roding, predikant in de Protestantse Kerk in Nederland en geestelijk verzorger bij Careyn

